

Aan STASDEF
Van PDGB
Afgestemd met DCo, DJZ, PSG
In afschrift aan MINDEF

TER BESLISSING

Datum
2 februari 2023

Onze referentie
BS2023002462

Opgesteld door

Directoraat-Generaal Beleid

@mindef.nl

Aantal bijlagen

1

Nota

Wijziging van de reikwijdte van het onderzoek naar meldingen van het vermoeden van misstanden bij de Centrale Organisatie Integriteit Defensie, en informatie over de interne procedures voor klokkenluiders bij Defensie

Aanleiding

Op 4 oktober 2022 informeerde u de Kamer dat Defensie per 3 oktober 2022 een Commissie van Onderzoek en Advies heeft ingesteld naar meldingen van het vermoeden van misstanden bij de afdeling onderzoek van de Centrale Organisatie Integriteit Defensie (COID). Omdat de reikwijdte van dit onderzoek is gewijzigd, zie 'Kernpunten', wordt u geadviseerd de Kamer per brief te informeren.

In het commissiedebat veiligheid en integriteit van 20 oktober 2022 (Kamerstuk 36 200 X nr. 19) deed u de toezegging aan het lid Omtzigt (Omtzigt) de Kamer vóór 20 april 2023 te informeren of de interne procedures voor klokkenluiders bij Defensie voldoen aan de Europese richtlijn inzake de bescherming van klokkenluiders (PbEU 2019, L 305). Omdat voorliggende brief over een onderzoek gaat dat plaatsvindt naar aanleiding van klokkenluidersmeldingen, wordt u geadviseerd de Kamer conform de toezegging te informeren over de procedures rondom klokkenluiders.

Geadviseerd besluit

In te stemmen met voorliggende Kamerbrief en deze te ondertekenen.

Kernpunten

Wijziging reikwijdte onderzoek Commissie van Onderzoek en Advies

- Samengevat had de Commissie tot taak om zowel een zogenaamd persoonsgericht als een niet-persoonsgericht cultuur- en leeronderzoek te doen naar de meldingen. De Commissie heeft na circa een maand nadat zij het onderzoek aanving haar werkzaamheden aangehouden, omdat de Commissie vaststelde dat enkele uitgangspunten in dit geval niet in het persoonsgerichte onderzoek kunnen worden verenigd:
 - Bij dit persoonsgericht onderzoek geldt als uitgangspunt dat de onderzochte recht heeft om kennis te nemen van de aan het onderzoek ten grondslag liggende stukken en in de gelegenheid wordt gesteld om te reageren op de door de melder afgelegde verklaringen.
 - Zonder daartoe strekkende toestemming moet, de vertrouwelijkheid van de identiteit van de melders worden gewaarborgd.
- Er is besloten dat de reikwijdte van het onderzoek moet worden gewijzigd; de Commissie vangt het nieuwe onderzoek aan op de datum van inwerkingtreding van het instellingsbesluit, zoals genoteerd in de Kamerbrief.
- Met de nieuwe instellingsbeschikking gaat de Commissie onderzoek doen naar de gemelde vermoedens van misstanden, maar zal geen persoonsgericht onderzoek meer uitvoeren. De reikwijdte van het onderzoek wordt een cultuur- en leeronderzoek.
- De beoogde afrondingsdatum van het gewijzigde onderzoek is twaalf werkweken na de inwerkingtreding van het nieuwe besluit. Deze termijn kan indien nodig door de secretaris-generaal worden verlengd.

- Nadat de Commissie het onderzoek heeft voltooid bericht u de Kamer over de resultaten van het onderzoek.
- Defensie is met één van de melders in gesprek over de behandeling van klachten. Gelet op privacy van betrokkenen kan u hier niet verder op ingaan.

Interne procedures rondom de bescherming van klokkenluiders

- Op 24 januari 2023 is de wet ter implementatie van de Europese richtlijn inzake de bescherming van klokkenluiders (35851) goedgekeurd door de Eerste Kamer.
- Defensie heeft het meld-, opvolgings- en (na)zorgprocedures voor alle soorten meldingen bij Defensie, te weten integriteitsschendingen, misstanden en klachten verbeterd.
- Er zijn nog een aantal actiepunten die Defensie oppakt:
 - Het Algemeen militair ambtenarenreglement (AMAR) en het Burgerlijk ambtenarenreglement defensie (BARD) moeten op onderdelen worden aangepast.
 - De meld- en opvolgingsprocedure is aangepast op meldingen die vallen binnen de uitgebreide definitie van een misstand. Medewerkers die betrokken zijn bij het behandelen van meldingen krijgen nog bijscholing in het toepassen van deze uitgebreide definitie.
 - Defensie moet de procesbeschrijving inzake misstanden op enkele punten tekstueel in overeenstemming brengen met de nieuwe wet.
- U hecht er veel waarde aan dat Defensie de in oktober 2019 in werking getreden Europese richtlijn en de daarop gebaseerde nationale wetgeving 'naar de letter en de geest' uitvoert. Daarom laat u die uitvoering extern valideren, gericht op het verder verbeteren van de sociale veiligheid en integriteit bij Defensie.

Toelichting

In de Kamerbrief merkt u verder op dat één van de melders zich om voor de persoon moverende redenen in november 2022 heeft laten weten zich terug te trekken. Daarnaast heeft één lid van de Commissie zich op eigen verzoek om agenda-technische redenen teruggetrokken. Op verzoek van de Commissie is een externe adviseur aan de Commissie toegevoegd.

Financiële overwegingen

Er is geen sprake van financiële overwegingen.

Juridische overwegingen

Er is geen sprake van juridische overwegingen anders dan verwoord in de Kamerbrief.

Communicatie

DCo stelt een korte woordvoeringslijn op die u separaat ontvangt. COID-personeel wordt over de inhoud van de brief door de PSG op de hoogte gesteld. Mochten de schriftelijke vragen leiden tot vragen van het personeel, dan worden deze door DCO in overleg met DV beantwoord.

Politieke context

Op 17 januari 2023 stelde de leden Omtzigt (Omtzigt) en Van Dijk (SP) schriftelijke vragen over een klokkenluiderszaak bij de COID. De beantwoording wordt apart aan u voorgelegd.

Informatie die niet openbaar wordt gemaakt

Persoonsgegevens van de steller en ondertekenaar worden gelakt vanwege bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

DE PLAATSVERVANGEND DIRECTEUR-GENERAAL BELEID

